დავით აღმაშენებლის სახელობის

საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემია

საბაკალავრო ნაშრომის

მომზადების, წარდგენის და დაცვის ინსტრუქცია

გორი
2015 წ.

მუხლი 1. **საბაკალავრო ნაშრომი**

1. საბაკალავრო ნაშრომი წარმოდგენს თეორიული და/ან პრაქტიკული ხასიათის ნაშრომს, რომელიც უნდა შეასრულოს იუნკერმა აკადემიური პროგრამის დასრულების ბოლო სემესტრში და დაიცვას საკვალიფიკაციო კომისიის სხდომაზე.

2. საბაკალავრო ნაშრომი წარმოადგენს იუნკერის მიერ ინდივიდუალურად შესრულებულ სამუშაოს.

3. ნაშრომის მიზანია ცოდნის გაღრმავება, სისტემატიზაცია, ანალიზი და განზოგადება, სწავლის პერიოდში გამომუშავებული უნარ-ჩვევების განვითარება. კურსდამთავრებულებმა უნდა გამოამჟღავნონ საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში შესწავლილი დისციპლინების ცოდნა, კვლევის თანამედროვე მეთოდების, სტატისტიკური მასალების, ინტერნეტ-რესურსების გამოყენების უნარ-ჩვევები.

4. საბაკალავრო ნაშრომზე დაშვების წინაპირობა განსაზღვრულია სილაბუსში.

მუხლი 2. **საბაკალავრო ნაშრომის თემა**

1. საბაკალავრო ნაშრომის თემას იუნკერი ირჩევს საბაკალავრო სკოლის მიერ განსაზღვრულ თემატიკის ფარგლებში, რის შემდეგაც მტკიცდება კონკრეტული თემა;

2. საბაკალავრო ნაშრომის თემას ამტკიცდებს სკოლის საბჭო, რის შესახებაც ფორმდება შესაბამისი ოქმი.

3. საბაკალავრო ნაშრომის თემის შეცვლა ან სათაურში ცვლილებების შეტანა დასაშვებია საკვლევი თემის დამტკიცებიდან არა უგვიანეს ერთი თვის ვადაში და ხელმძღვანელის წარდგინებით მტკიცდება საბაკალავრო სკოლის საბჭოზე.

მუხლი 3. **საბაკალავრო ნაშრომის ხელმძღვანელი**

1. საბაკალავრო ნაშრომის ხელმძღვანელი მტკიცდება საბაკალავრო სკოლის საბჭოზე, რის შესახებაც ფორმდება შესაბამისი ოქმი.

2. საბაკალავრო ნაშრომის ხელმძღვანელად შეიძლება დამტკიცდეს საბაკალავრო სკოლის პროფესორი, ასოცირებული პროფესორი, ასისტენტ პროფესორი. შესაძლებელია ნაშრომის ხელმძღვანელად დამტკიცდეს დოქტორის ხარისხის მქონე მოწვეული სპეციალისტი.

3. საბაკალავრო ნაშრომის ხელმძღვანელად, საგანმანათლებლო პროგრამის სპეციფიკის გათვალისწინებით, საბაკალავრო სკოლის საბჭოს არგუმენტირებული წარდგინების საფუძველზე, შეიძლება დამტკიცდეს დოქტორის ხარისხის არმქონე პირი, რომელიც გამოირჩევა დარგში მოღვაწეობის დიდი პრაქტიკული გამოცდილებითა და მაღალი კვალიფიკაციით.

4. ხელმძღვანელი დახმარებას უწევს იუნკერს ინდივიდუალური სამუშაო გრაფიკის შედგენაში, ნაშრომის სტრუქტურის შედგენაში, ბიბლიოგრაფიის დამუშავებაში, ეტაპობრივად ამოწმებს თემაზე მუშაობის პროცესს, გამოთქვამს შენიშვნებსა და აძლევს იუნკერს სათანადო რეკომენდაციებს.

5. ხელმძღვანელი ახორციელებს საბაკალავრო ნაშრომის შეფასებას, სილაბუსში მოცემული წესით.

6. ნაშრომის დასრულების შემდეგ ხელმძღვანელი ამზადებს დასკვნას, რომელიც უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას: ნაშრომის დასათაურება; ნაშრომის ავტორის ვინაობა; ნაშრომის მოკლე მიმოხილვა; ნაშრომის ძლიერი და სუსტი მხარეები შენიშვნებისა და რეკომენდაციების მინიშნებით; ნაშრომის ავტორის მიერ გამოვლენილი ცოდნისა და უნარების ხარისხის აღნიშვნა; ნაშრომის ზოგადი შეფასება; პირადი აზრი ბაკალავრის აკადემიური ხარისხის მინიჭება-არ მინიჭების შესახებ.

7. საბაკალავრო ნაშრომის ხელმძღვანელი ესწრება, საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვას.

მუხლი 4. **საბაკალავრო ნაშრომის შეფასება**

1. საბაკალავრო ნაშრომის შეფასება ხდება 100-ქულიანი სისტემით. საბოლოო (შემაჯამებელი) შეფასება მოიცავს შუალედურ შეფასებებს და დასკვნით შეფასებას. თითოეულ ელემენტს აქვს თავისი პროცენტული წილი შეფასების საერთო სისტემაში. შუალედური შეფასების ელემენტი დაყოფილია კომპონენტებად, რომლებსაც აქვთ თავისი პროცენტული წილი ამ ელემენტის ფარგლებში; დასკვნითი შეფასება მოიცავს საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვას, რომელიც არ უნდა შეფასდეს 40 ქულაზე მეტით. საჯარო დაცვა სავალდებულოა. საბაკალავრო ნაშრომის შეფასების კომპონენტები და კრიტერიუმების გაწერილია სილაბუსში.

2. საჯარო დაცვაზე გასვლის უფლება ეძლევა იუნკერს, რომელსაც შუალედური შეფასებებისა და დასკვნითი შეფასების მაქსიმალური ქულის გათვალისწინებით უგროვდება 51 ქულა. საბოლოო (შემაჯამებელი) შეფასება წარმოადგენს შუალედური შეფასებებისა და დასკვნითი გამოცდის შეფასების ჯამს.

3. საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვის ჩაბარების მოთხოვნაა გამოყოფილი მაქსიმალური (40) ქულიდან 20-ის (50%) ქულის ან მეტის მიღება

4. იუნკერი, რომელმაც ვერ მიიღო საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვის ჩაბარებისათვის დადგენილი მინიმალური ქულა, მაგრამ შეაფასებათა კომპონენტების ერთობლიობით (შუალედური შეფასება და დასკვნითი შეფასება) უგროვდება 41 ქულა და ზევით, დაიშვება დამატებით გამოცდაზე.

5. იუნკერი, რომელმაც მიიღო საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვის ჩაბარებისათვის დადგენილი მინიმალური ქულა, მაგრამ სასწავლო კურსში დააგროვა მინიმუმ 41 ქულა და ვერ დააგროვა 51 ქულა, დაიშვება დამატებით გამოცდაზე.

6. შეფასების სისტემა ითვალისწინებს ხუთი სახის დადებით და ორი სახის უარყოფით შეფასებას:

- (A) **ფრიადი** - მაქსიმალური შეფასების 91% და მეტი;
- (B) **ძალიან კარგი** - მაქსიმალური შეფასების 81-90%;
- (C) **კარგი** - მაქსიმალური შეფასების 71-80%;
- (D) **დამაკმაყოფილებელი** - მაქსიმალური შეფასების 61-70%;
- (E) **საკმარისი** - მაქსიმალური შეფასების 51-60%;
- **(FX) ვერ ჩააბარა** - მაქსიმალური შეფასების 41-50%, რაც ნიშნავს, რომ იუნკერს ეძლევა იმავე საბაკალავრო ნაშრომის კიდევ ერთხელ დაცვის უფლება 10 დღის შემდეგ;

• (F) **ჩაიჭრა** - მაქსიმალური შეფასების 40% და ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ იუნკერის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და სტატუსის შეწყვეტის საკითხს განიხილავს აკადემიური საბჭო.

7. იმ შემთხვევაში, თუ იუნკერს შუალედურ შეფასებებში დაგროვებული აქვს მინიმუმ 11 ქულა, იუნკერი დაშვებულია საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვაზე. დაცვამდე ერთი კვირით ადრე, საბაკალავრო ნაშრომი, ხელმძღვანელის დასკვნა და ნაშრომის ელექტრონული ვერსია (არქივირების მიზნით), უნდა ჩაბარდეს სკოლას. საბაკალავრო ნაშრომის დაცვა ხდება საკვალიფიკაციო კომისიაზე;

8. საბაკალავრო ნაშრომის დაცვის თარიღს განსაზღვრავს საბაკალავრო სკოლა და დაცვამდე არაუგვიანეს ერთი კვირისა, აწვდის იუნკერებს ინფორმაციას დაცვის თარიღის, დროისა და აუდიტორიის შესახებ.

9. განსაკუთრებულ შემთხვევაში საბაკალავრო სკოლა უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება დაცვის გადავადების შესახებ;

***მუხლი 5.* საბაკალავრო ნაშრომის დაცვის კომისია**

1. საბაკალავრო ნაშრომის დაცვა ხორციელდება საბაკალავრო ნაშრომის დაცვის კომისიის (საკვალიფიკაციო კომისიის) წინაშე, რომლის ფუნქციებია: თანმიმდევრული და სამართლიანი შეფასების უზრუნველყოფა;

2. კომისიის შემადგენლობა, მტკიცდება საბაკალავრო სკოლის საბჭოზე, რის შესახებაც ფორმდება შესაბამისი ოქმი;

3. საკვალიფიკაციო კომისიის შემადგენლობა შეირჩევა აკადემიური პერსონა-ლიდან საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია გარეშე სპეციალისტების მოწვევაც, როგორც მუდმივ შემადგენლობაში, ისე ერთჯერადად;

4. კომისიის წევრებს შორის ერთ-ერთს ეკისრება თავმჯდომარის მოვალეობა და მტკიცდება კომისიის წევრებთან ერთად; კომისიის სხდომების ოქმებს აწარმოებს პასუხისმგებელი მდივანი.

5. საბაკალავრო ნაშრომების დაცვის კომისიის თითოეულ სხდომაზე არ შეიძლება 15 საბაკალავრო ნაშრომზე მეტის დაცვა; დღის განმავლობაში დასაშვებია საბაკალავრო ნაშრომის დაცვის კომისიის ორი სხდომის ჩატარება;

6. საბაკალავრო ნაშრომების დაცვის კომისია უფლებამოსილია შეუდგეს მუშაობას თუ დამსწრეთა რაოდენობა შეადგენს საერთო რაოდენობის ორ მესამედს მაინც;

7. დაცვის პროცედურის დოკუმენტაციის (სხდომის ოქმი, უწყისები) წარმოებაზე პასუხისმგებელია კომისიის მდივანი.

***მუხლი 6.* საბაკალავრო ნაშრომის დაცვის პროცედურა**

1. საბაკალავრო ნაშრომის დაცვის კომისიის უფლებამოსილების ცნობის შემდეგ იუნკერი იწყებს საბაკალავრო ნაშრომის დაცვას;

2. საბაკალავრო ნაშრომის საჯარო დაცვის პროცედურა ითვალისწინებს:

• საბაკალავრო ნაშრომის წარდგენას (მაქსიმუმ 10 წუთი);

• კითხვა-პასუხს.

3. დაცვის პროცედურა გულისხმობს, აგრეთვე, საბაკალავრო ნაშრომის შეფასებას, რომლის დროსაც სხდომა დამსწრეთათვის იხურება;

4. საბაკალავრო ნაშრომის დასკვნითი შეფასება წარმოადგენს კომისიის თითოეული წევრის მიერ მინიჭებული ქულების საშუალო არითმეტიკულს.

5. საბოლოო (შემაჯამებელი) შეფასება მოიცავს შუალედურ შეფასებებს და დასკვნით შეფასებას და ხორციელდება ამ დოკუმენტის მე-4 მუხლის შესაბამისად.

6. საბაკალავრო ნაშრომის დაცვაზე საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, იუნკერს უფლება აქვს, დამატებით ერთხელ გავიდეს საბაკალავრო ნაშრომის დაცვაზე პირველი დაცვიდან არანაკლებ 10 დღის შემდეგ.

მუხლი 7. **საბაკალავრო ნაშრომის დამატებითი დაცვა**

1. FX შეფასების მიღების შემთხვევაში იუნკერი, რომელიც არ გამოცხადდება დამატებით დაცვაზე, შეფასდება 0 ქულით და უწყდება იუნკერის სტატუსი;

2. იუნკერი, რომელმაც ვერ დაიცვა საბაკალავრო ნაშრომი, სწავლების თეორიული კურსის დამთავრების შემდეგ მიეცემა სათანადო მოწმობა (აკადემიური ცნობა) სასწავლო კურსების, მიღებული შეფასებების და კრედიტების მითითებით.

3. დაცვის შემდეგ ერთი თვის ვადაში საბაკალავრო სკოლა ვალდებულია საბაკალავრო ნაშრომი გადასცეს არქივს.

მუხლი 8. **პლაგიატის დაუშვებლობა**

1. პლაგიატი plagiatus (ლათ.-მიტაცებული) ნიშნავს ნაშრომში სხვათა მოსაზრებების, ფრაზებისა და წინადადებების, სტატისტიკური მონაცემების, კვლევის შედეგების და სხვა. გამოყენებას არასათანადო წესებით (ნაბეჭდი ან ელექტრონული წყაროს მითითების გარეშე);

2. პლაგიატი შეიძლება იყოს განზრახული ან უყურადღებობით დაშვებული;

3. პლაგიატის აღმოჩენის ნებისმიერ შემთხვევაში იუნკერი არ დაიშვება დაცვაზე,

მუხლი 9. **საბაკალავრო ნაშრომის გაფორმება**

ნაშრომი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ აუცილებელ მოთხოვნებს:

1. საბაკალავრო ნაშრომის მოცულობა უნდა იყოს A4 ზომის მინიმუმ 20 გვერდი, შრიფტი – "სილფაენი", ზომა - 12, სათაურებისა და ქვესათაურების ზომა - 14-16, სტრიქონებს შორის მანძილი – 1.5, გვერდის ველები (ყველა მხრიდან) 2 სმ.;

2. საბაკალავრო ნაშრომის სტრუქტურა:

• თავფურცელი - საბაკალავრო ნაშრომის პირველი გვერდი;

• ანოტაცია - უნდა ასახავდეს საბაკალავრო ნაშრომის სტრუქტურას, მიზნებსა და მოკლე დასკვნას (ერთი გვერდის მოცულობით);

• შესავალი – ნაშრომის ზოგადი ნაწილი, აისახავს ნაშრომის თემის აქტუალობის დასაბუთებას, მიზნებსა და დასმულ ამოცანას, საკვლევ საგანს და გამოყენებულ მეთოდებს (ექსპერიმენტული კვლევის შემთხვევაში);

• ტექსტის ძირითადი ნაწილი – შეიძლება დაიყოს თავებად და პარაგრაფებად. ყველა თავისა და პარაგრაფის დასახელება უნდა იქნას ჩართული სარჩევში. ყველა თავი უნდა იწყებოდეს ახალი გვერდიდან, ხოლო პარაგრაფი შეიძლება გაგრძელდეს იმავე გვერდიდან;

• სქოლიო: – უნდა განთავსდეს გვერდის ბოლოს. შრიფტის ზომა: 10 პუნქტი. სქოლიოს განთავსებისას ნუმერაცია წარმოებს სიმბოლოებით ან არაბული ციფრებით, რომელიც შესაძლებელია დაიწყოს ყოველ გვერდზე თავიდან ან გაგრძელდეს თანმიმდევრული ნუმერაციით;

• დასკვნა - ასახავს საბაკალავრო ნაშრომის შედეგებს;

• გამოყენებული ლიტერატურის ნუსხა - წარმოდგენილ უნდა იქნეს ნაშრომის ბოლოს ანბანური თანმიმდევრობით. ჯერ გამოცემები ქართულ ენაზე, ხოლო შემდეგ – უცხოურ ენებზე. ნუსხაში უნდა მიეთითოს:

– *პერიოდული გამოცემის გამოყენების შემთხვევაში:* ავტორის (ავტორების) გვარი და ინიციალები; ნაშრომის სახელწოდება; სამეცნიერო ჟურნალის სახელწოდება (დახრილი შრიფტი); ტომის ნომერი; გამოცემის ნომერი; გამომცემლობა; წელი; გვერდები, რომელზეც განთავსებულია ნაშრომი.

– *წიგნის ან მონოგრაფიის გამოყენების შემთხვევაში:* ავტორის (ავტორების) გვარი და ინიციალები; სახელწოდება; გამოცემის ადგილი; გამომცემლობა; გამოცემის წელი;

– *ინტერნეტ-რესურსის გამოყენების შემთხვევაში: მასალის ავტორი; ვებგვერდის ავტორი; მასალის დასახელება ლინკის მინიშნებით; ვებ-გვერდის მისამართი; მასალის მოძიების თარიღი.*

–*ელექტრონული გამოცემის გამოყენების შემთხვევაში: სსტატიის ავტორი (გვარი, ინიციალები); წელი; სტატიის დასახელება; ელექტრონული გამოცემის დასახელება (დახრილი შრიფტი); ამოცემის ნომერი; თავი, პარაგრაფი (იწერება ფრჩხილებში); ვებ-გვერდის მისამართი; მასალის მოძიების თარიღი.*

– *სახელისუფლებო დოკუმენტების გამოყენების შემთხვევაში:* ქვეყნის დასახელება; უწყების დასახელება, რომელსაც ეკუთვნის დოკუმენტი; წელი იმ გამოცემისა, სადაც მოძიებულ იქნა მითითებული დოკუმენტი; დოკუმენტის სახე (ბრძანება, კანონი...); დოკუმენტის დასახელება შესაბამისი საიდენტიფიკაციო ნომრისა და წლის მინიშნებით; ადგილი იმ გამოცემისა, რომელშიც მოძიებულია მითითებული დოკუმენტი; გამოცემის დასახელება, სადაც მოძიებული იქნა მითითებული დოკუმენტი.

• ნაშრომის ტექსტში გამოყენებული ლიტერატურა უნდა მიენიშნოს შემდეგნაირად: ციტატის ბოლოს იხსნება ფრჩხილი, სადაც იწერება დასახელებული ლიტერატურის რიგითი ნომერი თანდართული ნუსხის მიხედვით და გამოიყოფა მძიმით. შემდეგ კი მიეთითება გვერდები, საიდანაც აღებულია ციტატა ან თეზისი. მაგ.: (15, 150-161).

3. ნაშრომი უნდა აიკინძოს შემდეგი თანმიმდევრობით:

• თავფურცელი;

- ანოტაცია;
- სარჩევი;
- შესავალი;
- თავები;
- დასკვნა;
- გამოყენებული ლიტერატურა;
- დანართები (ცხრილები, სქემები, საილუსტრაციო მასალა და ა.შ.).

***მუხლი 10.* დასკვნითი დებულებები**

საბაკალავრო ნაშრომის მომზადების,წარდგენის და დაცვის ინსტრუქციას ამტკიცებს აკადემიური საბჭო.